

تبارشناسی کلاس درس در ایران

تجربه‌های تاریخی و تجربه‌های زیسته

سید محمود نجاتی حسینی

پژشکده مطالعات فرهنگی و اجتماعی
وزارت علم، فرهنگ و تفریح

تبارشناسی کلاس درس در ایران تجربه‌های تاریخی و تجربه‌های زیسته

سید محمود نجاتی حسینی

نشر: پژوهشکده مطالعات فرهنگی و اجتماعی

ویرواستار: سمیه سیاه‌پشت

طرح جلد: قربان

چاپ اول: زمستان ۱۳۹۶

تیراژ: ۱۰۰۰

قیمت: ۱۳۰۰۰ ریال

شابک: ۹۷۸-۹۶۰-۸۹۰-۸۶۰

نشانی: تهران، خیابان پاس‌سرن، خیابان شهید مؤمن‌نژاد (گلستان یکم)، شماره ۱۲۴، تلفن: ۲۲۵۷۰۷۷۷

سایت: www.iscs.ac.ir

پست الکترونیکی: office@iscs.ir

کلیه آثار این پژوهشکده در جهت ایجاد فضای آزاد علمی، هر شخصی نویسندگان محترم آن است و لزوماً مورد تأیید پژوهشکده نیست.

سرشناسه: نجاتی حسینی، سیدمحمود، ۱۳۴۱ -

عنوان و نام پدیدآور: تبارشناسی کلاس درس در ایران: تجربه‌های تاریخی و تجربه‌های

زیسته / سیدمحمود نجاتی حسینی.

مشخصات نشر: تهران: پژوهشکده مطالعات فرهنگی و اجتماعی، ۱۳۹۶.

مشخصات ظاهری: ۲۶۲ ص: جدول: ۱۴/۵ × ۲۱/۵ س.م.

شابک: 978-600-8905-50-9

وضعیت فهرست نویسی: فیا

یادداشت: کتابنامه.

یادداشت: نمایه.

موضوع: کلاس‌های درس -- ایران

موضوع: Classrooms -- Iran

شناسه افزوده: پژوهشکده مطالعات فرهنگی و اجتماعی

رده‌بندی کنگره: ۱۳۹۶ ن ۸ ک ۳۳۲۵/ LB

رده‌بندی دیویی: ۳۷۱/۶۲۱

شماره کتابشناسی ملی: ۵۱۰۹۳۶۷

فهرست

۷	دبیاچه پژوهشکده
۹	پیش درآمد
۱۳	درآمد
۱۷	مقدمه: مرور کتاب‌شناختی کلاس درس
	بخش اول: بازخوانی تجربه‌های تاریخی کلاس درس
۲۹	فصل اول: تجربه غرب مسیحی
۴۱	فصل دوم: تجربه شرق ایرانی
۴۹	فصل سوم: تجربه شرق اسلامی
۶۷	فصل چهارم: «پیشاکلاس» و تجربه عصر قاجاریه
۷۷	فصل پنجم: «شبه کلاس»، «نیمه کلاس» و تجربه عصر پهلوی
۹۵	فصل ششم: «ضد کلاس» و تجربه دوران جمهوری اسلامی
	بخش دوم: روایت تجربه‌های زیسته کلاس درس
۱۲۱	فصل ششم: کلاس درس در تجربه زیسته دانشجویان
۱۳۵	فصل هفتم: کلاس درس در تجربه زیسته استادان

۱۴۲	نتیجه گیری
۱۴۹	پیوست ها
۲۱۵	کتاب شناسی
۲۲۳	نمایه

دیباچه پژوهشکده

دانشگاه امروری در اثر چرخش‌های فرهنگی، اجتماعی و فناوری در عصر حاضر شاهد بیش‌تغییراتی شده، و این تغییرات موجب ظهور مفاهیم تازه‌ای در مطالعات آموزش عالی، علم و فناوری گردیده است. در این بستر جهانی، در سال‌های اخیر مطالعات فرهنگی و اجتماعی آموزش عالی، علم و فناوری نه تنها مورد توجه واقع شده بلکه در نظام شناخت و آینده‌نگری آموزش عالی اهمیت محوری پیدا کرده است. فهم چالش‌های پیش‌روی آموزش عالی و انتظارات از آن با تکیه بر مولفه‌های علمی و بیرونی نظام علم، وضعیت فعلی و آینده‌نگری تعاملات میان دانشگاه و محیط پیرامون به مدد مطالعات فرهنگی و اجتماعی ممکن می‌نماید و از این طریق می‌توان راهبردهای تعادل‌بخش میان کارریز دانشگاه و دانشگاه با نیازهای اجتماعی و بازار کار ارائه داد. براین‌اساس مطالعات آموزش عالی و علم برای شناخت وضعیت موجود، ارزیابی تعاملات آن با جامعه و فرهنگ و ایفای نقش موثرتر آموزش عالی در ترسیم آینده کشور نیازمند بهره‌گیری از ظرفیت

علوم اجتماعی و علوم انسانی و کاربست راهبردهای آن در عرصه سیاست‌گذاری و تصمیم‌گیری است. برای دستیابی به این اهداف، پژوهشکده مطالعات فرهنگی و اجتماعی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری از سال ۱۳۸۲ با هدف پژوهش در زمینه‌های فرهنگی و اجتماعی آموزش عالی و توسعه علمی، ایفای نقش نهاد واسط میان دانشگاه و جامعه و به‌عنوان نهاد مولد اندیشه و اتاق فکر وزارت علوم، تحقیقات و فناوری در حوزه‌های مورد اشاره تاسیس شده و در پرتو انجام پژوهش‌ها و مطالعاتی در محورهای زیر است:

۱. پژوهش در زمینه مطالعات فرهنگی و اجتماعی آموزش عالی، توسعه علمی و فناوری ۲. مطالعه در حوزه سیاست‌گذاری فرهنگی و اجتماعی آموزش عالی ۳. توسعه کانون‌های تفکر در حوزه مطالعات فرهنگی و اجتماعی آموزش عالی و توسعه علمی ۴. آینده‌نگری دانشگاه‌ها و شناخت نیازهای جدید آموزش عالی در زمینه‌های اجتماعی و فرهنگی ۵. شناخت و بسط مطالعات میان‌رشته‌ای و روش‌های گسترش آن

با توجه به اهداف فوق، پژوهشکده مطالعات فرهنگی و اجتماعی در کنار برنامه‌ها و فعالیت‌های پژوهشی، اقدام به تالیف و ترجمه آثار علمی در زمینه‌های فوق برای توسعه و رشد این حوزه مطالعاتی و همچنین تامین منابع فکری و علمی لازم برای سیاست‌گذاری فرهنگی و اجتماعی در آموزش عالی نموده است. امیدواریم کتاب‌های منتشر شده توسط این پژوهشکده، به بهترین شکل در دسترس استادان، مدیران، کارشناسان، و علاقه‌مندان مطالعات فرهنگی و اجتماعی آموزش عالی قرار گیرد و در ارتقای کیفی کارویژه‌های آموزش عالی و علم در جامعه ایران به سهم خود نقشی فعال داشته باشد.